

Kvarnstenshuggning

Närheten till Kvarnberget gjorde, att kvarnstenshuggning för Grimsåkers by i äldre tider var ett viktigt näringsfång. Något ha de äldsta i byn kunnat berätta om kvarnstenshuggningen.

Tors Anders har berättat följande:

Man hade i Kvarnberget små stugor med lavar runt väggarna att ligga på. Man flyttade upp till dessa, när man skulle till att bryta kvarnstenar. När man gjort ifrån sig på hösten med trösken, bar det av upp till gruvorna. Där sprängde man lös blocken med krut. Så hackade man till de stora kvarnstenarna på platsen och drog hem dem på lissdröjor. De, som skulle ha ett par kvarnstenar, fick sedan hämta dem i gården hos någon kvarnbergsgubbe, som brukade ha dem uppställda runt om väggarna kring husen. Han tog mot skriftliga beställningar, och det kom folk långväga ifrån och hämtade sina stenar hem, medan vinterföret var. Smärre block togos hem och hackades till hemmakvarnstenar. Där förr Tjurjersgården låg, vittna ännu skärvhögar om, att ägaren varit kvarnbergsgubbe. Justus Lindh har upptecknat efter Britt Olov Halvarsson, f. 1849:

Ämnena togos ut både vinter och sommar. Sprängningen skedde antingen med spett i sprickor eller med bergkrut. Ibland gjordes understenen av två halvkor, som passade ihop och höllos samman av ett järnband. Detta var lättare att utföra. De färdiga större stenarna kördes hem på vinterföre. Mindre stenar kunde köras hem på sommarföre. Då gjorde man iordning släp för hemkörningen. Vanligt var, att man kom från socknarna omkring för att köpa stenar. Två sexkvartersstenar såldes av farfar för 15 kronor. Jag var med upp till gruvan i Gammalberget som barn. Man låg kvar i en liten stuga. Farfar var ute så tidigt, att han måste ha stickbloss. Det var på hösten efter Mikaeli.

Det var bättre stenar i Gamla Berget, mer fria från flinta och skrot.

Större stenar gjordes färdiga uppe i berget. Mindre kunde man stå hemma på gården och hugga. Man brukade då ej köra ut med kvarnstenar till marknader.

Vickes Per Isaksson i Grimsåker, farfar (Britt Per Halvarsson) och Magnil Mats Jonsson arbetade tillsammans.

Farfar gjorde även skorstenspipor av hållar, som finnas bättre i Nyberget.

Hackorna hade fyrkantig spets och voro större eller mindre för att "spänta av" sten med.

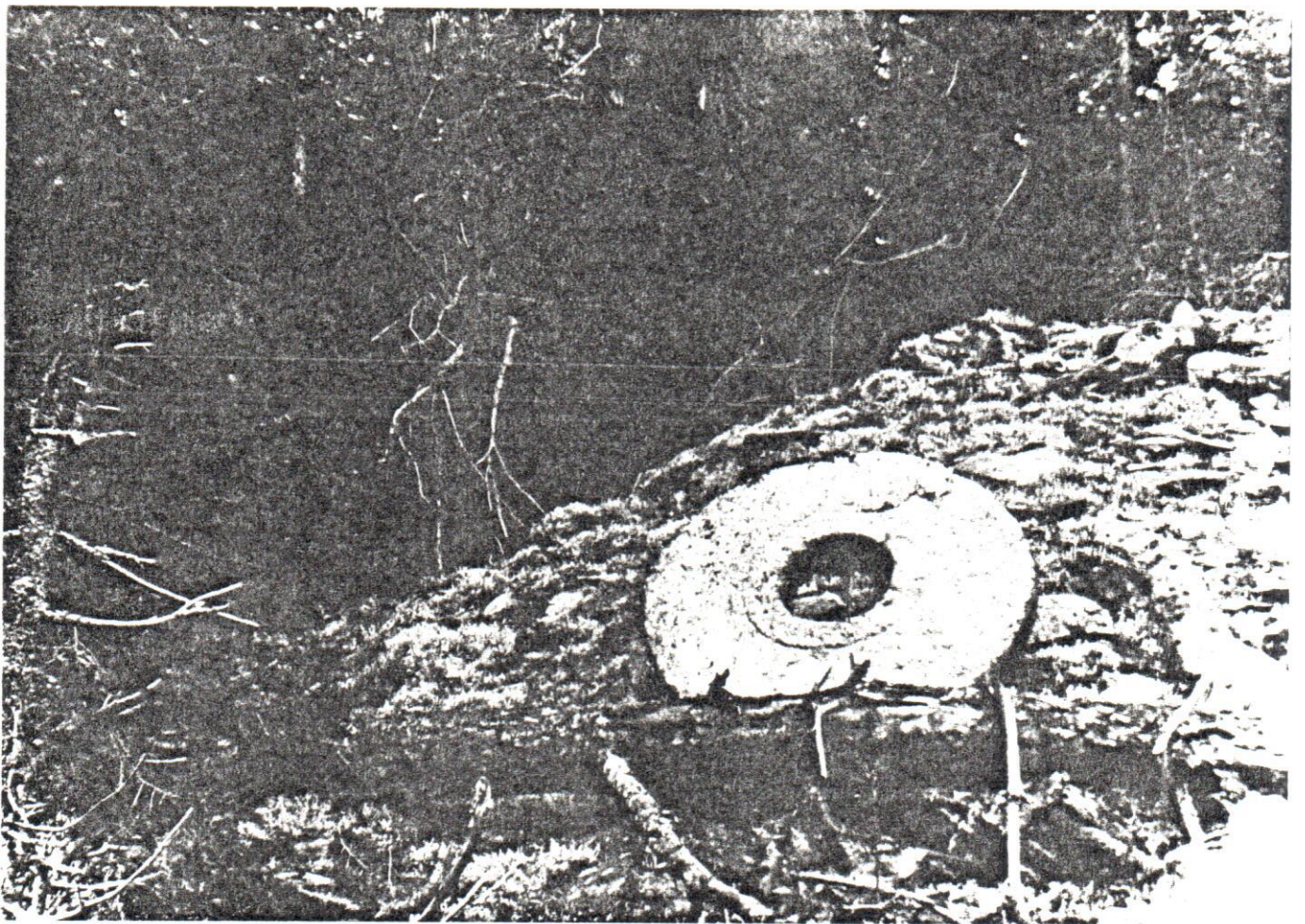

Bild tagen "atti gruvon" av Gösta Erik Olsson i slutet
på 1920-talet.